

Over de waarde van de norm

— Uit een steekproef blijkt dat gemeenten en waterschappen veelal rekenen met ontwerpbuizen bij het vaststellen van de stedelijke wateropgave op basis van de werknorm voor wateroverlast. Bovendien worden verschillende uitgangspunten toegepast. De kwaliteit van de toetsing aan de werknorm is daarmee onzeker en het is de vraag of het toetsingsresultaat nog wel de juiste maat is voor de onderliggende maatschappelijke waarde. Een pleidooi voor verdere professionalisering.

— Het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) geeft aan dat de gemeenten aan het einde van dit jaar de stedelijke watersystemen aan de werknorm voor wateroverlast zullen hebben getoetst, uitmondend in een wateropgave. Hiermee wordt transparantie voor burgers en bedrijven ten aanzien van de kans op wateroverlast beoogd, waarbij de toegestane kans (de norm) is gebaseerd op de maatschappelijke waarde van het gebied. Vooralsnog is voor heel Nederland een norm van 1:100 jaar gedefinieerd voor stedelijk gebied. De norm is nu nog een werknorm: na een evaluatie zal in 2006 besluitvorming plaatsvinden over het normenstelsel.

— In de steekproef zijn tien gemeenten en tien waterschappen geïnterviewd over de wijze waarop de stedelijke wateropgave wordt berekend. Daaruit blijkt dat 80% van de waterschappen hiervoor gebruikt maakt van een ontwerpbui met een herhalings-tijd van 100 jaar. Maar dat het watersysteem deze bui kan bergen betekent niet dat een burger in de stad een inundatiekans van 1:100 jaar heeft. De uitgangspunten die worden gebruikt voor de berekening met een ontwerpbui zijn erg bepalend voor de uitkomsten. Voorbeelden hiervan zijn de opeenvolging van buien, de initiële grondwaterstand, de verwerking van de hoog-tegegevens en het al dan niet meenemen van de kans op falen van de riool- en poldergemalen, waarvan de praktijk uitwijst dat

die zeer bepalend kunnen zijn voor de inundatiekans. Daarnaast is het de vraag welke tijdsduur van een bui de maatgevende is. Door enkel gebruik te maken van ontwerpbuizen met een herhalings-tijd van 100 jaar voor een vaste aangenomen kritieke tijds-schaal en andere factoren niet mee te nemen, wordt de burger een lager beschermings-niveau geboden dan de norm suggereert. Al met al dreigt een situatie die het normenstelsel juist wil voorkomen, namelijk dat de bescherming tegen wateroverlast is gebaseerd op willekeur en niet overeenkomt met de maatschap-pelijke waarde in het gebied. De beoogde transparantie voor de burger is in dat geval slechts schijn.

— Wij pleiten er dan ook voor dat de gemeenten na een besluit over het normenstelsel in hun analyse van het veiligheidsniveau op een eenduidige manier met alle genoemde factoren rekening houden en daarbij afstappen van de methodiek van ontwerpbuizen. Aangezien 60% van de waterschappen en/of gemeenten beschikt over een niet-stationair model van het stedelijk gebied en nog eens 20% een dergelijk model ambieert, is het slechts een kleine stap om van ontwerpbuizen over te gaan op een tijd-reeks- of stochastenbenadering.

— Wij pleiten er ook voor dat het normenstelsel behouden blijft, omdat de betrokken partijen meer dan ooit met elkaar in gesprek zijn over de te bieden bescherming tegen wateroverlast. Het normenstelsel heeft zich duidelijk bewezen als communicatieplatform. Als de burger dan ook nog wordt geïnformeerd en het proces inhoudelijk goed wordt uitgewerkt, is de beoogde transparantie een feit.

— *E.P. de Bruine (TU Delft), Ir. D. Klopstra (HKV LIJN IN WATER), Dr.Ir.F.H.M. Van de Ven (TU Delft)*